

ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертаційну роботу ХЕ Сіні
«ДИЗАЙН СЕРЕДОВИЩА СУЧАСНИХ ГОТЕЛІВ У СПОРУДАХ
АДАПТИВНОГО ПОВТОРНОГО ВИКОРИСТАННЯ
(НА ПРИКЛАДІ ПРОМИСЛОВИХ ОБ'ЄКТІВ)»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD)
за спеціальністю 022 Дизайн галузі знань 02 Культура і мистецтво

Актуальність теми дослідження

Проблематика, яка висвітлюється у даній науковій роботі, повною мірою відповідає сучасним викликам, що постали перед дизайнерами та архітекторами сьогодення у зв'язку із зростанням кількості занедбаних промислових споруд та необхідності їх реінтеграції у простір міського середовища. Питання гуманізації таких об'єктів, як свідчить аналіз наукової літератури, є предметом досліджень багатьох вчених по всьому світі.

Велика кількість занедбаних промислових споруд, що знаходяться в межах міст та їх околицях, стала основою для творчих експериментів в галузі адаптації таких об'єктів під приміщення не промислового призначення. Поміж таких рефункціоналізованих просторів важливу роль для збереження та репрезентації історичної спадщини міста та регіону відіграють готелі, адже вони є осередком людських потоків та локацією для відпочинку туристів.

В даному науковому дослідженні автор зосередила увагу на інтер'єрах бутик-готелів, особливою ознакою яких є своєрідний тематичний дизайн предметно-просторового середовища. Виразний художній образ інтер'єрів таких готелів будується на театралізації простору та апелюванні до історії самої архітектурної споруди. Завдяки унікальності об'єктів, в яких розміщуються бутик-готелі, у відвідувачів формується відчуття ексклюзивності та оригінальності, адже інтер'єри в колишньому промисловому середовищі різко контрастують з сітьовими стандартизованими готелями та пропонують клієнтам унікальний досвід перебування в адаптованому просторі з виразним історичних підґрунтям та оригінальними художньо-естетичними рішеннями.

Автор підкреслює, що адаптивне повторне використання колишніх промислових споруд є одним з найбільш дієвих способів збереження історичних об'єктів, які по причинах занедбаності підлягали б знищенню. Означений підхід є не лише способом гуманізації занедбаних територій та їх рефункціоналізація, а й підіймає важливе питання відповідального ставлення як до історичної архітектурної спадщини, так і до екології довкілля в аспекті ресайклінгу, мінімізації витрат на додаткове виготовлення будівельних матеріалів та розбудову нових територій. Окрім цього, адаптивне повторне використання деградованих промислових споруд та їх перетворення в унікальні об'єкти

реалізує зацікавленість людей у місцевому колориті та національній культурі, що є антитезою глобалізаційним процесам та уніфікації предметно-просторового середовища.

На користь актуальності дослідження свідчить велика кількість реалізованих об'єктів та нестача теоретичного осмислення практичного досвіду.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

За своїм змістом наукова робота здобувача повністю відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341, що зазначено у п. 5 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (167 позицій) і додатків на 38 сторінках (90 ілюстрацій та 4 ілюстративні таблиці). Загальний обсяг роботи — 219 сторінок, з них основного тексту — 158 сторінок.

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми; визначено предмет і об'єкт дослідження; окреслено мету і відповідні завдання роботи; схарактеризовано основні методи дослідження; зазначені хронологічні та територіальні межі дослідження; окреслено наукову новизну, практичне і теоретичне значення роботи; надані відомості щодо особистого внеску здобувача та апробації результатів наукового дослідження.

У першому розділі роботи автор досліджує питання ступеня вивченості проблематики адаптації колишніх промислових споруд в сучасній науковій літературі. У даному розділі дослідження зазначено, що процес адаптивного повторного використання включає модифікацію та адаптацію старих будівель для нового використання при збереженні їхньої історичної цінності. Автором проведено дефініцію між поняттям «адаптивного повторного використання» та термінами «відновлення» і «збереження», які мають різні задачі та оперують іншими засобами. В роботі підкреслено питання гострої актуальності гуманізації занедбаних промислових зон та їх адаптацію у простір з новим функціональним призначенням.

У першому розділі роботи присвячено увагу реалізації концепції «сталого розвитку» та проектів «сталого оновлення», де враховується не лише функціональне та технічне покращення архітектурної споруди, а й відбувається включення об'єкту до існуючого соціально-культурного контексту. Автором окреслені чинники, що обумовлюють доцільність рефункціоналізації колишніх

промислових споруд: 1) фіксація історичного минулого в архітектурному вигляді споруди; 2) економія ресурсів завдяки повторному використанню; 3) використання кращих будівельних матеріалів; 4) підтримання культурної самобутності соціальної спільноти та формування відчуття її приналежності до певного місця.

Аналізуючи конструкт «ідентичність місця» в сучасному науковому дискурсі, автор виділяє поняття «відчуття місця», яке спрямоване на розкриття конотацій між історичною локацією, культурним контекстом та суб'єктивним сприйняттям людиною навколишнього середовища та конкретного простору.

Другий розділ дисертації присвячено аналізу питання «ідентичності місця» в дизайні інтер'єру бутик-готелів в адаптованих промислових спорудах. В даному розділі автор приділяє увагу бутик-готелям як нового об'єкту проектування.

В даному розділі виявлено, що організація предметно-просторового середовища бутик-готелю має певну театралізацію, яка спирається на продумане сценографічне рішення. Автор підкреслює, що формування простору бутик-готелю спирається на творчий підхід, який включає: 1) концептуалізацію проектування; 2) планувальну організацію; 3) особливий характер оздоблення, обладнання та меблів; 4) систему освітлення; 5) включення творів мистецтва.

На основі аналізу світових прикладів дизайну інтер'єру сучасних бутик-готелів автором визначено прийоми імплементації колишнього виробничого обладнання у суспільні простори означених об'єктів: 1) збереження суцільного обладнання як системи, що інтегрована в інтер'єр; 2) використання частин або окремих елементів індустріального обладнання, яке розміщується у певних зонах; 3) адаптація обладнання під нові функції.

У третьому розділі розкрито питання зв'язку історичного контексту із матеріальними характеристиками промислових споруд. Автором проаналізовано суспільні та житлові інтер'єри бутик-готелів в у спорудах адаптованого повторного використання.

Автором встановлено, що у дизайні інтер'єру бутик-готелів, що позначені збереженням автентичних конструкцій і матеріалів, розповсюдженим композиційним засобом виступає контраст у вигляді протиставлення: 1) фактур новоутворених гладких поверхонь інтер'єру із цегляними та бетонними конструкціями, які відображають характер промислової споруди; 2) тональних відношень, що підкреслюють старі опорні конструкції, ферми та стельові балки з металу; 3) кольорових ознак, обумовлених характеристиками матеріалу.

Висновки дисертації відповідають поставленим завданням роботи, повноцінно розкривають зміст наукового дослідження та підсумовують результати.

У додатках зібрано та систематизовано велику кількість ілюстративного матеріалу із зображеннями інтер'єрів бутик-готелів, організованих у спорудах адаптованого повторного використання. Представлені фотографії та ілюстративні таблиці доповнюють аналітичний матеріал та підтверджують розповсюдженість таких об'єктів по всьому світі.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукова новизна результатів наукового дослідження полягає у тому, що автором вперше:

- обґрунтовано розширення дослідницького апарату з теорії дизайну шляхом застосування конструкта «ідентичність місця» відносно характеристик дизайну середовища об'єктів адаптивного використання;
- визначено знакові атрибути архітектурно-конструктивного рішення промислової споруди та її оснащення, що застосовуються як дизайнерський інструментарій у середовищі сучасного бутик-готелю;
- систематизовано дизайнерські прийоми, які виступають засобом репрезентації минулого в інтер'єрах бутик-готелів, організованих в спорудах адаптивного повторного використання;
- встановлено композиційні засоби, що дозволяють інтегрувати артефакти промислового минулого у середовище сучасного готелю;

В роботі дістало подальшого розвитку дослідження питання важливості матеріальних характеристик промислових споруд для адаптивного повторного використання та рефункціоналізації таких об'єктів.

Вдосконалено уявлення про дизайн інтер'єрів бутик-готелів як просторів, де ексклюзивність середовища будується завдяки здатності репрезентації ознак історичного минулого.

В науковій роботі поставлені мета і завдання дослідження були досягнуті. Здобувач повною мірою оволодів методологією наукової діяльності.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження

Автором розширено термінологічний апарат дослідження в контексті аналізу конструкта «ідентичність місця», що відображає тісний зв'язок архітектурної споруди з локацією та регіональними традиціями. В науковій роботі розглянуто ряд синонімічних термінів («рефункціоналізація», «реконструкція», «модернізація», «реабілітація», «реновація», «реставрація», «перетворення», «адаптивне повторне використання», «консервація»), які становлять теоретичну основу для наукових розвідок у даній галузі мистецтвознавства. проаналізовано та систематизовано концепції різних

науковців щодо дослідження та дефініції підходів у адаптації колишніх промислових архітектурних об'єктів.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у встановленні дизайнерських прийомів, які дозволять оптимізувати проєктний процес з розробки ексклюзивного предметно-просторового середовища житлових та суспільних зон готелів в колишніх промислових будівлях.

Мова та стиль викладення результатів

Наукова робота написана українською мовою та оформлена відповідно до вимог наказу МОН України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації». Виклад матеріалу логічний, послідовний, повністю розкриває тему дослідження та надає відповіді на сформульовані завдання.

Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях

Наукові результати дисертації висвітлені у 8 наукових публікаціях здобувача, серед яких: 2 статті у вітчизняних фахових наукових виданнях, які входять до переліку МОН України; 1 стаття в іноземному фаховому науковому виданні, яке має цитування у наукометричній базі Web of Science; 5 – тези у збірках матеріалів міжнародних наукових та науково-практичних конференцій:

- XIII Міжнародна наукова конференція «Китайська цивілізація: традиції та сучасність» (м. Київ, 22 вересня 2019 р.);
- Міжнародна науково-практична конференція «Функції дизайну в сучасному світі: виміри 2019» (м. Суми, 22-23 березня 2019 р.);
- Міжнародна науково-практична конференція «Функції дизайну в сучасному світі: виміри 2020» (м. Суми, 20-21 березня 2020 року)
- International Scientific Conference «Development of Modern Science Under Global Changes» (Riga, Latvia, 22th May, 2020);
- VII Міжнародна науково-практична конференція «Соціокультурні тенденції розвитку сучасного дизайну та мистецтва» (м. Херсон, 8-10 вересня 2021 р.).

Таким чином, наукові результати, викладені в дисертаційній роботі, повністю висвітлені у наукових публікаціях здобувача та відповідають вимогам п. 8-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Дотримання академічної доброчесності

Дисертаційна робота є завершеною науковою працею і свідчить про дотримання принципів академічної доброчесності. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають належні посилання на відповідне джерело.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

1. У п.1.2. у переліку країн, в яких питання сталого розвитку підтримується на державному рівні, перелічені «США, Канада, КНР, Гонконг, Північна Африка і Австралія» [с. 43]. Проте Гонконг, за міжнародним правом, є спеціальним адміністративним районом Китайської Народної Республіки, а «Північна Африка» – це не назва країни, а означення регіону африканського континенту, до якого входять Єгипет, Судан, Лівія, Туніс, Алжир та Марокко.
2. На наш погляд видається суперечливим формулювання у п. 1.4 «Проведення дослідницької роботи ґрунтувалось на формуванні об'єктивних предметних описів існуючих об'єктів, що містять: обґрунтоване використання комплексного методу дослідження, такого як: аналіз та синтез, аналогії» [с. 64]. Можливо малось на увазі, що «комплексний метод дослідження включав застосування таких методів як аналіз, синтез та роботу по аналогії».
3. Постає питання щодо використання автором словосполучення «просторовий континуум» [с. 113] в контексті дизайну інтер'єру, адже даний термін відноситься до такої галузі наукових знань як фізика та означає фізичну модель, що доповнює простір рівноправним часовим виміром, а сам «континуум» означає безперервність утворень або суцільне середовище, в якому досліджуються процеси за різних зовнішніх умов. Окрім цього, термін «континуум» застосовується у філософії, лінгвістиці та біології. Проте його використання при аналізі дизайну предметно-просторового середовища видається чужорідним.
4. У пункті 3 висновків до третього розділу автором зазначено, що «...нюансне рішення може вирішуватись двома шляхами:...» [с. 147]. Однак термін «шлях» більшою мірою відноситься до філософської категорії та означає певний процес (пізнання, самовдосконалення, навчання тощо). Окрім цього термін «шлях» відноситься до географічних, топологічних та фізичних позначень. В контексті даного наукового дослідження, ймовірно, більш доречно було б впровадження термінів «спосіб» або «сценарій», які відображають саме стратегію певних дій.
5. У другому пункті загальних висновків до роботи автором наведено велику кількість прізвищ науковців, які досліджували процес адаптації історичних споруд в контексті реалізації концепції сталого розвитку. Вважаємо, що дані відомості більш доречно було б розмістити у 1 пункті висновків, який присвячено аналізу та систематизації наукової літератури з даної теми.

Означені зауваження не є визначальними, мають рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку наукової роботи.

Загальна оцінка роботи та її відповідність встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Хе Сіні – здобувача ступеня доктор філософії (PhD) на тему «Дизайн середовища сучасних готелів у спорудах адаптивного повторного використання (на прикладі промислових об'єктів)» виконана на достатньо високому науковому рівні, не порушує принципів академічної доброчесності, є завершеним науковим дослідженням, сукупність теоретичних і практичних результатів якого розв'язує конкретне наукове завдання і має вагоме значення для мистецтвознавчої науки.

За актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною отриманих результатів дисертаційна робота Хе Сіні повністю відповідає вимогам чинного законодавства України, що передбачені в п. 29 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261 зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 283 від 03.04.2019 р. та № 502 від 19.05.2023 р., а також п. 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44.

Здобувач Хе Сіні заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 022 – Дизайн в галузі знань 02 – Культура і мистецтво.

Офіційний опонент:

Кандидат мистецтвознавства,
старший викладач кафедри
образотворчого мистецтва
та дизайну Навчально-наукового
інституту культури і мистецтв
Сумського державного
педагогічного університету імені
А.С.Макаренка

 / Н.С. Брижаченко/

М.П. « _____ » _____

